

Logica lumilor posibile (VI)

– *match* –

Nicolae BRÂNDUȘ

Motto:

*toate lucrurile își află esența
în dependența lor mutuală;
ele nu sunt nimic prin ele însele.*
Nagarjuna¹

Să privim un meci de baschet: pentru „estetica privirii”, un meci de baschet feminin.

Douăsprezece energii formative în desfășurare antagonică pe două echipe a câte șase actanți. În abstract, o rețea de 12 puncte dotate cu sens și mișcare într-un spațiu tridimensional.

Modul de desfășurare al jocului, eminentamente deschis și impredictibil, este închis în gramatica sa: un set limitat și explicit de reguli urmând a fi respectate și aplicate riguros de fiecare participant angajat în competiție. Acțiunea fiecăruia în timpul jocului este o emanație *personalizată* – stilistic și formativ – a propriei interiorități.

Până aici, nimic în plus față de rigorile generale ale unei comunicări între parteneri angajați în dialog într-un univers de limbaj dat.

Am studiat acest aspect în **Logica lumilor posibile V²** în ce privește jocul de șah. Dar în jocul de baschet se manifestă o altă temporalitate în ce privește desfășurarea acestuia *în timp* și o altă densitate legată de actualizarea unei partide din punctul de vedere al prestației participanților. Dialogul competitiv între participanți se stabilește de la unul la toți și invers, concomitent.

Nu știm dacă s-a încercat o modelare a jocului de baschet din punct de vedere logico-matematic. Este vorba despre funcționarea unui univers de limbaj constituit din douăsprezece entități în competiție, șase câte șase. În acest sens câteva idei din fizica particulelor pot fi relevante.

¹ *Vezi* Fr. Capra – *Taofizica*, p. 310, Ed. Tehnică, București, 2004.

² *Vezi* Revista *Muzica* Nr. 1/2010.

Cităm: „o *particulă* este ceea ce este pentru că toate celelalte particule există în același timp; Bootstrap-ul¹ este o viziune a unității lumii, un principiu al autoconsistenței naturii: (...) lumea clădită pe propriile legi prin autoconsistență (...). Ceea ce se pune la îndoială în teoria bootstrap-ului este însăși noțiunea de identitate precisă a unei particule, substituindu-i-se noțiunea de *relație* între evenimente, evenimentul semnificând împrejurarea unei creări sau a unei anihilări de particule. Răspunzătoare de apariția a ceea ce se numește particulă sunt relațiile între evenimente; (...). Este logic de conceput postularea unei forme foarte generale ale principiilor bootstrap-ului care ar include nu numai particule, dar și *corpuri macroscopice*, viața și chiar conștiința: autoconsistența Totului care cere includerea tuturor aspectelor naturii (...).”² (Sublinierile ne aparțin)

Și: „(...) lumea gândită ca rețea de corelații dinamice (...); (...) rolul principal [atribuit] noțiunii de ordine; (...) calculul matricial pentru a exprima schimbarea și transformarea; (...) topologia pentru a clasifica relațiile de ordine; (...) conștiința ca un aspect esențial al Universului (...) a fi inclusă în viitoarele teorii ale fenomenelor fizice (...).”³

Un *meci* este un tipic exemplu de rețea de corelații dinamice. Studiarea sa ar putea căpăta un interes tocmai prin similitudinea funcționării sale cu universul particulelor elementare și conform principiului autoconsistenței (jocului): un joc în care nu atât „scorul” contează cât *procesul* desfășurării sale (ceva oricum legat și de aspectul *estetic* al meciului).

În ceea ce ne privește, nu problema studiului formalizat al unui **match** (de baschet, de ex.) ne interesează (o treabă de care cercetători din alte domenii științifice ar trebui să se ocupe) cât aspectul *logico-semantic* al implicării *persoanei* în acest joc: persoane definite ca centrul de *energie competitivă*, în relație (cu partenerii). Și cum și în ce măsură un *meci* (de baschet) se constituie ca un domeniu tipic de autoconsistență și în ce coordonate (în cazul nostru, de tip existențial). Ne interesează tot ceea ce privește interioritatea persoanei implicate în desfășurarea meciului, motivația și sensul desfășurării de energii competitive.

¹ Termenul *Bootstrap* (șireturi) înseamnă în sens propriu „a se ridica în aer trăgându-și cizmele” și a fost introdus în fizica subatomică ca o reacție metodologică firească împotriva realismului clasic (tradiția newtoniană). De altfel fizica particulelor elementare abundă de tot felul de metafore „adjectivale” precum „straniu”, „fermecat”, „top”, „frumos” etc.

² *Vezi* Basarab Nicolescu – *Noi, particula și lumea*, Editura Polirom, 2002, p. 78 ș.c.l.

³ *Vezi* Fr. Capra (*idem*) p. 318.

Prestația persoanei în meci este de puterea continuului, acesta fiind o desfășurare pe **n** centrul de acțiune într-un univers polidimensional, de energii direcționate în spațiul *real* de joc. Fiecare „punct” (persoană implicată în joc) participă statistic la un „scor” final după trasee proprii, imprevizibile. Autoconsistența jocului, închis în gramatica sa, privește o aplicație structurant-formativă corectă liberă, imprevizibilă în *timp*-ul partidei a regulilor de desfășurare a procesului: este vorba despre un complex de corelații dinamice, validate structural (sens), imprevizibile în contextul formării jocului. O *fază* a jocului există prin tot ceea ce se produce în relațiile dintre „punctele-energie” și este un rezultat al întrepătrunderii acestor energii dirijate în competiție. *Evenimentul* în joc semnifică rezultatul întrepătrunderii între energiile antagonice în desfășurare. Altfel zis, din continuum-ul (undă) acțiunii (personalizate) globale se naște imprevizibil *particula* soluția („golul”). Similitudinea cu modelul lumii sub-atomice conform fizicii particulelor apare frapantă: oare *lumea* (realitatea) este similar constituită în trepte convergente prin *rezonanță* sau modelul gândirii le face congruente la toate nivelurile, acționând ca sisteme definite după rigori compatibile?¹

Evenimentul, considerat ca împrejurarea creării sau anihilării de „particulă” poate fi un criteriu fundamental de studiere a *Lumilor posibile*. Vom extinde ca atare conceptul de *match* în ce privește formarea operei muzicale și vom enunța în noile apariții ale *Logicii lumilor posibile* o soluție: texte-partitură prin care, în desfășurarea unui „joc” muzical se vor pune în competiție următoarele entități:

- intensitatea (participării în joc)
- registrul (definit pe scara generală a „înălțimilor” și pe cea a ambitusului instrumentelor folosite)
- tempo-ul (viteza de succesiune a atacurilor elementare)

Trei *mobile* urmând a fi propuse și contestate în dialog de actanți/echipă.

Vom observa întrucât practicarea consecventă a „regulii” și corectitudinea aplicării acesteia vor fi primatul constituirii ca atare a operei muzicale.

Valorificarea *estetică* a produsului rezultat (conform celor anterioare) va urma. Sau poate nu va exista niciodată (încă) odată ce ne vom

¹ *Vezi și* Basarab Nicolescu (*idem*), p. 236 ș.c.l.

pune astfel și *altfel* problema *meciului*. Dar probabil vom accede la alte nivele ale formării (tot din *vid*) a *ceva* care poate fi „văzut” odată ce vom închide *bine* ochii la lumea *iluziei* și la relativitatea oricăror criterii închise în tomurile bibliotecilor universale privind „frumosul” cu toate celelalte adăugiri standard... Să mai cităm: „Un val este doar un mod de comportare a apei, *vid* de orice identitate separată dar plin, în schimb, de apă. El este *ceva* temporar, dependent de un set de împrejurări în neconținută schimbare (...). Fiecare val e dependent de toate celelalte” (...). Apoi: „Absența unei existențe independente o numim *vid*. (...) [Este vorba despre] o *rețea* de relații extrem de subtilă care se întinde peste tot universul”¹

Aș încheia cu un citat atribuit lui Buddha:²

*Astfel să cunoști toate lucrurile:
Ca pe un ecou ce decurge
Din muzică, sunete și plânsete
Deși în acel ecou nu este nici o melodie.*
(Va urma)

Abstract

In the essay are discussed the following topics:

- a musical sense of *match* so as a performing activity opposing two teams of partners in dialogue.
- in an eventuality of a formalized study of *match*, as a model of self-consistence of the *Whole*, some similarities of the principles of the boot-strap, applied in physics in the study of the sub-atomic world, are relevant.
- there are quoted some fragments from Fr. Capra, Basarab Nicolescu and Sogyal Rinpoche (see the footnotes) important in this order of ideas.

scores for match, as a musical free activity, will follow in the new publications of Revista *Muzica*.

¹ *Vezi* Sogyal Rinpoche – *Cartea tibetană a vieții și a morții*, Editura Herald, București, 2009, p. 46 ș.c.l.

² *Ibidem* p. 47.